

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI

Ro'yxatga olindi
№ BD-60410100

BANK ISHI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100- Buxgalteriya hisobi va audit

KATTAQO'RG'ON-2022

Fan/modul kodi BI1504		O'quv yili 2024-2025	Semestr 5	ECTS – Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami: (soat)	
	Bank ishi	46	74	120	
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad - bozor munosabatlari sharoitida talabalarda tijorat banklari tomonidan mijozlarga ko'rsatilayotgan moliyaviy xizmatlar, banklarning likvidiligi, to'lovga qobilligi, moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'llari, Markaziy bank tomonidan tijorat banklari faoliyatini tartibga solish va nazorat qilish bo'yicha chuqur bilim va ko'nikmalarni hosil qilishdan iborat Fanning vazifasi -tijorat banklari faoliyatining iqtisodiy-huquqiy asoslari,bank aktivlarining shakllanishi, tarkibi va dinamikasi,bank passivlarining shakllanishi, tarkibi va dinamikasi, tijorat banklarining kreditlash faoliyati, banklarning investision faoliyati, tijorat banklarining likvidiligi, to'lovga qobilligi va moliyaviy barqarorligini ta'minlash; banklar faoliyatidagi risklar va ularni boshqarish usullari, tijorat banklarining balansdan tashqari operatsiyalari xususida chuqur bilim berish. xususidagi nazariy va amaliy bilimlarni o'rgatishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-Mavzu:Bank ishi fanining predmeti va vazifalari Banklarni vujudga kelishi.Bank ishi fanining predmeti va metodi.Fanning boshqa fanlar bilan uzviy bog'liqligi.Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida fanning maqsadi va vazifalari.Fanning tarkibiy tuzilishi.Bank va uning turlari.Bank ishi fanining tahlil usullari.bank bo'lmagan banklar.bankning vazifalari.bankning hozirgi zamon vazifalari.banklarni xizmatlari.Bank boshqaruvchilarini fazilatlar.Bank faoliyatini tashkil qilish.Bank tarkibi.Holding.Sof xolding.Aralash xolding. 2- Mavzu: O'zbekiston Respublikasi bank tizimi va boshqa kredit muassasalari Bank tizimi va uning rivojlanish bosqichlari.O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining vazifalari va funksiyalari.Tijorat banklarining funksiyalari va operatsiyalari.Banklar faoliyatining eng "qadimgi" operatsiyalari.Pulni saqlash va ayirboshlash bo'yicha operatsiyalar.Bank tizimini qaytadan tashkil etish.Barqaror pul muomalasini ta'minlash.Kredit va naqd pul massasining asossiz o'sishini keskin cheklash.O'zbekiston Respublikasining milliy pulini muomalaga kiritish.Bank tizimini yanada				

erkinlashtirish.Bank tizimi va uning bo'g'inlari rivojlanishi.Banklarni investitsiya jarayonlari.Monetar siyosat.O'zbekiston Respublikasida hisob-kitoblarning samarali tizimini yaratish.O'zbekiston Respublikasining rasmiy oltin-valyuta zahirasi saqlash.Moliya vazirligi bilan birgalikda davlat byudjetining kassa ijrosini uyushtirish.Tijorat banklari.Tijorat banklarining ixtiyoridagi vekselarni hisobga olish.Tijorat banklariga kredit berish.Tijorat banklarining tashkiliy tuzilishi.

3-Mavzu: Tijorat banklarini tashkil etishning huquqiy va iqtisodiy asoslari

Tijorat banklari faoliyatini tashkil etishning huquqiy asoslari.Banklarni davlat ro'yxatidan o'tkazish va litsenziyalash tartibi.Tijorat banklarini ochish uchun ustav fondining minimal miqdori va uningahamiyati.Ustav fondini shakllantirish manbalari.Tijorat banklarini tashkil etish va tugatishning huquqiy asoslari.Tijorat banklari tashkil etilishining huquqiy asoslari.Banklarni litsenziyalash tartibi.Markaziy bank tomonidan berilgan dastlabki ruxsat.Bankni ro'yxatiga olish hamda litsenziya berish tartibi.Markaziy bankda Tijorat banklarini ro'yxatga olish.Banklarni tugatish.Litsenziyaning bekor qilinishi.

4-mavzu.Tijorat banklarining passiv operatsiyalari tarkibi va ularning joylashishi

Tijorat banklarining resurslari, ularning tarkibi va tavsifi.Banklarning passiv operatsiyalariTijorat banklari passiv operatsiyalarining balansda joylashishi.Tijorat banklari resurslari tarkibi.Ustav kapitalining miqdori.Omonat va depozitlarni qabul qilish.Tijorat banklari passiv operatsiyalari.Banklarning o'z mablag'lari.Depozit va ularning turlari.

5-Mavzu:Tijorat banklarining aktiv operatsiyalari tarkibi va ularning joylashishi

Bankaktivlari,ularningmohiyativa mazmuni.Bank aktivlari tarkibi va ularni balansda joylashishi.Bank aktivlarining sifat darajasi va ularning diversifikatsiyasi.Kassadagi pul mablag'lari.Qimmatli qog'ozlarga qilingan investitsiyalar.Daromad keltirmaydigan aktivlar.Tijorat banklari qimmatli qog'ozlar bozori.Bank aktivlari. Tijorat banklari.Tijorat banklarining ixtiyoridagi vekselarni hisobga olish.Tijorat banklariga kredit berish.Tijorat banklarining tashkiliy tuzilishi.

6-Mavzu.Tijorat banklarining valyuta operatsiyalari

Valyuta va valyuta kursi tushunchasi.Valyuta operatsiyalarini tashkil etishning huquqiy asoslari.Valyuta pozitsiyasi va nazorati.Joriy va muddatli valyuta operatsiyalar.Xedjerlash va uning valyuta munosabatlarini tashkil qilishdagi roli.Rivojlangan davlatlarda tijorat banklarining xalqaro operatsiyalariningxususiyatlari.Valyuta va valyuta kursi tushunchasi.Valyuta kursi.Valyuta kurslari tasnifi.Valyuta kursining turlari.Valyuta kursiga ta'sir etuvchi omillar.Inflyasiya sur'atlari.Turli mamlakatlarda foiz stavkalarining har xilligi.Valyuta bozori faoliyati va spekuliyativ valyuta operatsiyalari.Valyuta siyosati.Milliy va jahon bozorlarida valyutaga ishonch darajasi.Valyuta operatsiyalarini tashkil etishning huquqiy asoslari.Joriy va muddatli operatsiyalar. Valyuta opsiionlari bilan amalga oshiriladigan

operatsiyalar. Valyuta atribtaji. Valyuta pozitsiyasi va nazorati. Valyuta pozitsiyasi va uning turlari.

7-Mavzu: Tijorat banklarining qimmatli qog'ozlar bilan peratsiyalari

Qimmatli qog'ozlar tushunchasi va uning turlari. Repo va Anderrayting operatsiyalari. Trast va boshqa operatsiyalar. Qimmatli qog'ozlar bilan balans va nobalans operatsiyalari. Qimmatli qog'ozlar turli sub'ektlar tomonidan chiqarilishi. Chek. Depozit va jamg'arma sertifikatlar. Bankning taqdim qiluvchiga pul beriladigan jamg'arma daftarchasi. Konosament. Obligatsiyalar. Veksellar. Brokerlik operatsiyalari. Dillerlik operatsiyalari. Market-meykerlik. Listing. Delisting. Birja kotirovkasi. Birja indeksleri. Brokerlik faoliyati. Depozitar faoliyati. Dillerlik faoliyati.

8-mavzu. Kreditlashni tashkil etish asoslari

Tijorat banklarida kreditlashni tashkil etish asoslari. Kredit mexanizmi va uning elementlari. Tijorat banklarida kredit operatsiyalarini tashkil etishning huquqiy asoslari. Zamonaviy iqtisodiyotda kredit muhim moliyaviy element sifatida mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish. Kredit. Kreditning asosiy tamoyillari. Kreditning muddatliligi. Kreditning tovar-moddiy boyliklar bilan ta'minlanganligi. To'lovlilik. Kreditning maqsadlilik. Bozor munosabatlariga o'tishning quyidagi nazariyasoslari. Bozor iqtisodiyotining qonunlari. Bozor iqtisodi sharoitida akkumulatsiya mexanizmi. Kreditlash mexanizmi. Akkumulatsiya mexanizmi. Iqtisodiy ta'sir mexanizmi

III. Amaliy (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Bank ishi fanining predmeti va vazifalari
2. O'zbekiston Respublikasi bank tizimi va boshqa kredit muassasalari
3. Tijorat banklarini tashkil etishning huquqiy va iqtisodiy asoslari
4. Tijorat banklarining passiv operatsiyalari tarkibi va ularning joylashishi
5. Tijorat banklarining aktiv operatsiyalari tarkibi va ularning joylashishi
6. Tijorat banklarining valyuta operatsiyalari
7. Tijorat banklarining qimmatli qog'ozlar bilan peratsiyalari
8. Kreditlashni tashkil etish asoslari
9. Aylanma mablag'lar va mijozlarning kreditga layoqatliligini baholash usullari
10. Kreditning ta'minoti va uning shakllari
11. Kreditlash jarayonlari va ularning bosqichlari
12. Tijorat banklarining foiz siyosati
13. Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini kreditlash
14. Tijorat banklari tomonidan qishloq xo'jalik subyektlarini kreditlash
15. Tijorat banklarining faktoring operatsiyalari

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Tijorat banklarida kreditlash jarayoni tahlili.
2. Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida O'zbekiston iqtisodiyotiga xalqaro kreditlarni jalb qilish.

3. Xorijiy davlatlarda valyutani tartibga solish sohasida qo'llaniladigan tajribalar.
4. Iqtisodiy o'sishda tashqi kreditlar va investisiyalarning roli
5. Tashqi savdoni kreditlashda xalqaro faktoring va forfeytingning tutgan o'rni.
6. Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida O'zbekistonda valyuta bozori va valyuta operatsiyalarini takomillashtirish masalalari.
7. Banklar valyuta bozorining tashkilotchisi sifatida.
8. O'zbekiston kapitalini chet el iqtisodiyotiga qo'yish imkoniyatlari.
9. Xalqaro valyuta, kredit, moliya bozorlarida O'zbekistonning ishtirokini ta'minlash masalalari.
10. Jahon oltin bozorlari va oltin bilan operatsiyalari.
11. Xalqaro valyuta hisob-kitob operatsiyalarida informasion texnologiyalar.
12. Xorijiy kredit liniyalari hisobidan kreditlashning xususiyatlari.
13. Chet el kapitalidan loyihalarni moliyalashtirishda foydalanish imkoniyatlari.
14. Kichik biznesni chet el kredit liniyalari hisobidan kreditlash.
15. Respublikamiz iqtisodiyotida qishloq xo'jaligini tutgan o'rni va undagi islohotlar.
16. Tijorat banklari tomonidan qishloq xo'jaligini kreditlash tartibi.
17. Tijorat bankining faktoring operatsiyalari va uning mohiyati
18. Faktoring operatsiyalarining turlari va faktoring operatsiyalarini o'tkazish tartibi.
20. Lizing operatsiyalari va ularning mohiyati
21. Lizing operatsiyalarining turlari.
22. Lizing operatsiyalarini o'tkazish tartibi va ular bilan bog'liq risklari.
23. Investision loyihalarni kreditlash.
24. Sindisiyalashtirilgan kreditlarni ajratish va so'ndirilishi tartibi.
25. Kreditning qaytarilishida garov va boshqa ta'minot shakllarining tutgan o'rni.

3. **V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Respublikamizda qabul qilingan bank faoliyatiga oid qonunlar;
- Respublika Prezidentining tegishli Farmonlari va qarorlari, Vazirlar Mahkamasining qarorlari;
- jahondagi yetakchi davlatlarning bank tizimidagi qonunchiligi;
- bank faoliyatiga tegishli Markaziy bankning nomativ hujjatlari hamda tijorat banklarining ichki normativ hujjatlari **haqida tasavvurga ega bo'lishi;**

- iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida banklarning asosiy maqsadi va vazifalari, tijorat banklarining faoliyatini tashkil etishni iqtisodiy va huquqiy asoslari, tijorat banklarning me'yoriy va huquqiy faoliyatini tashkil etish va yuritish, tijorat banklarning likvidiligi va to'lovga layoqatliligi, tijorat banklarning resurslari, bankning passiv va aktivlari, tijorat bankining kredit siyosati, bankning daromad va harajatlari nisbatini saqlash, bankning foydasi, aylanma mablag'lari va mijozning kreditga layoqatliligini baholash, mijozlarni qisqa va uzoq muddatli kreditlash asoslari, qisqa muddatli kreditlash jarayoni, kreditning ta'minlanganligi va uning turlari, bank krediti, kichik biznes va tadbirkorlikni kreditlash, bank resurslari, tijorat banklarining depozit operatsiyalari, investisiya portfelini boshqarish va uning monitoringi **bilishi va ulardan foydalana olishi;**
- naqd pulsiz hisob-kitoblar va banklararo korrespondent munosabatlar, tijorat banklarining faktoring va lizing operatsiyalari, banklarning qimmatli qog'ozlar bilan operatsiyalari, tijorat banklarning valyuta operatsiyalari, tijorat banklarining foiz siyosati, bank risklari va uning turlari, bank xizmatlarining yangi turlari va innovasion moliyaviy instrumentlar, kredit uyushmalari va ular faoliyatini tashkil qilish va olib

borish, mikrokredit tashkilotlar va ular faoliyatini tashkil qilishning tartib koidalari haqida *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*

4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • electron va tarqatma materiallar;
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	Asosiy adabiyotlar: 1. Abdullaev Y.A., Qoraliev T.M., va boshqalar "Bank ishi". O'quv qo'llanma - B.M.: T.: "Iqtisod-Moliya", 2009. - 576 b. 2. Abdullaeva SH.Z. "Bank ishi" o'quv qo'llanma T. "Iqtisod-Moliya" 2010 y. - 368 b. 3. Abdullaeva SH.Z. "Xalqaro valyuta- kredit munosabatlari". Darslik. - T.: "Iqtisod-Moliya", 2006. - 576 b. 4. Qoraliev T, Qodirov E. va boshqalar "Xorijiy mamlakatlarda bank ishi" o'quv qo'llanma. T.: Noshir 2012 y - 215 b. Qo'shimcha adabiyotlar: 1. Qoraliev T.M., Sattarov O. va boshqalar "Tijorat banklari faoliyati tahlili". O'quv qo'llanma. 2013-yil. - 192 b. 2. Qoraliev T.M. va bosh. "Pul-kredit orqali muvofiqlashtirish" - Darslik. Toshkent.- IQTISOD-MOLIYA - 2008 y. 164 b. 3. Omonov A.A., Qoraliev T.M. "Pul, kredit va banklar" Darslik. T.: - IQTISOD-MOLIYA- 2012 y. - 288 b. 4. Lavrushin O.I. Bankovskoye delo: sovremennaya sistema kreditovaniya: uchebnoye posobiye. - M.: Knorus, 2014. - 360 s. 5. N.I. Valenseva. Bankovskoye delo. Zadachi i testy. - M.: Knorus, 2014. - 328s. Axborot manbalari (saytlar): www.cbu.uz; www.bis.org; www.ecb.eu ; www.bank.uz; www.uba.uz
7.	Fan dasturi SamDUKF kengashining 2022 yil <u>05</u> ^{sentab} avgustagi <u>1</u> -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: S.A Maxmudov - SamDUKF, "Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot" kafedrası assistenti
9.	Taqrizchilar: Sh.S.Sharifov - SamDU. Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrası dotsenti PhD, (tashqi) O.Xaitov - SamDUKF, "Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot" kafedrası assistenti(ichki)